

Postmottak HOD

Dato: 12.11.2014  
Saksbehandler: Martin Stolzenbach  
Olsen  
Direkte telefon:  
Vår referanse: 14/02412-43 / 008  
Deres referanse:

## Høring - Forskrift om tilgang til helseopplysninger mellom virksomheter

Det vises til høringsnotat i forbindelse med forslag til ny forskrift om tilgang til helseopplysninger mellom virksomheter. Nedenfor følger Vestre Vikens (VV) tilbakemelding og merknader til forslaget. Vi gjør oppmerksom på at vi har hatt anledning til å gi innspill til Helse Sør-Østs høringsuttalelse. Vi slutter oss til denne uttalelse, slik at denne aktuelle tilbakemeldingen representerer VV's supplerende synspunkter.

VV hilser intensjonen i forslaget velkomment, blant annet fordi det gir mulighet for bedre oppfølging av enkeltpasienter og samhandling mellom helsetjenestenivåer, samtidig med det legges opp til krav som ivaretar kravene til personvern.

Vi har imidlertid noen innspill, som er oppsummerte under fire overskrifter:

- Mulighet for begrenset dokumentering i annet foretaks system
- Struktur på data for å gi tilgang til relevante opplysninger
- Dokumentasjon og kontroll av tilgang - Logg
- Sperring

### Mulighet for begrenset dokumentering i annet foretaks system

Dette berører både personvernet og pasientsikkerheten. Når systemer teknisk sett, slik de fremstår i dag, ikke har mulighet til stramt å regulere hva som kan skrives i annet foretaks system, så bør denne skrivemuligheten være unntaket enn regel, inntil leverandørene finner en nyansering av skrivetilgangen.

VV støtter på den ene siden å åpne for denne muligheten, samtidig som det klart må begrenses til det minimum som eventuelt er nødvendig for forståelsen av de vurderinger som er gjort. Bruken av muligheten til å skrive i annet foretaks system bør ut fra høringsnotatets problemstilling og realiteten i bruk innebære en begrenset tildeling av slik funksjon. Det endrer ikke på at muligheten med fordel kan åpnes for.

### Struktur på data for å gi tilgang til relevante opplysninger

Selv om elektronisk pasientjournal (EPJ) i stor grad består av prosatekst, vil en beskrevet struktur likevel kunne ivareta krav om differensiert tilgang. Dette gjøres ved at dette

kombineres med at tilgang forespurt fra den eksterne bruker, må gis av interne i foretaket hvor informasjonen er lagret. Tilganger må altså gis differensiert i henhold til det faktiske behov.

Utfordringer kan være at noen helseopplysninger anses som særlig sensitive, for eksempel inne psykisk helse og rusfeltet, samt helseopplysninger knyttet til behandling for kvinnesykdommer etc.

Her må det tas en vurdering om begrensningen i tilgangene skal styres ved sperring (da i første omgang med tanke på andre juridiske enheter), for også på den måte utrykke ovenfor pasientgruppen at personvernet blir ivaretatt, samt forebygge opprettelse og bruk av "skyggejournal". For sistnevnte vil ikke foretaket lenger være i stand til å ivareta sine plikter, blant annet innenfor:

- Helseregister med lovlig hjemmelsgrunnlag (skyggejournaler blir et nytt register)
- Kontroll over hvem som har lest/mottatt opplysningene, implisitt også de rettigheter pasienten har angående krav om utlevering av tilsvarende logg
- Informasjonssikkerheten rundt oppbevaring av person- og helseopplysningene

Vi har i dag ingen systemer som kan fange opp "skyggejournaler", ikke godkjente helseregistre osv.

### Dokumentasjon og kontroll av tilgang – Logg

Mønstergjenkjenning vil løse utfordringen rundt kontroll over oppslag i foretakets journal, men dette er ikke en tilgjengelig løsning i foretakets systemer i dag. VV oppfordrer til at det arbeides for nasjonal tilnærming og forståelse om hvordan utfordringen skal løses.

### Sperring

I forhold til å sikre betryggende systemer for sperringsfunksjoner, må det stilles krav til leverandørene av journalsystemer. Norge er et lite land når det overfor utenlandske leverandører skal stilles krav om endringer av funksjoner i systemene. Føringerne i notatet krever IKT-løsninger som våre leverandører i dag ikke har. Det understreker behovet for nasjonal tilnærming, fremfor regionale eller lokale forespørsler.

Det pekes i forslaget på at virksomheten skal ha tekniske og organisatoriske løsninger som kan avgrense tilgangen til helseopplysninger gjennom at

- Opplysningene ikke gjøres tilgjengelige dersom pasienten har motsatt seg eller motsetter seg det.
- Det kun gis tilgang til opplysninger som er relevante og nødvendige for å yte, administrere eller kvalitetssikre helsehjelp til pasienten, og
- Helsepersonellet er autorisert for slik tilgang og har autentisert seg ved bruk av sikker autentiseringsløsning.

Forholdet om *sperring* av henger sammen med avsnittet over vedrørende dokumentasjon og kontroll av tilgang – altså *logging*. Helse direktoratets har gitt [tolkning av pasient- og brukerrettighetsloven](#) rundt tema pasientens rett til sperring:

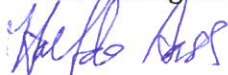
*".. bestemmelsene innebærer at pasienten både gis rett til å sperre enkelte opplysninger, og til å sperre hele eller deler av journalen mot at enkelte helsepersonell gis innsyn. Vi er videre av den oppfatning at pasienten både i den konkrete situasjon kan motsette seg at*



*helsepersonell gis innsyn, og at pasienten på forhånd har rett til å sperre hele eller deler av journalen for innsyn for enkelte helsepersonell eller grupper av helsepersonell. Videre mener vi at pasientens rett til å sperre også omfatter opplysninger som nedtegnes i journal fremover i tid. Dersom pasienten på et gitt tidspunkt sperrer journalen mot at for eksempel enkelte helsepersonell gis innsyn, vil sperringen også omfatte opplysninger som nedtegnes etter dette tidspunkt. Sperringen vil gjelde inntil pasienten gir beskjed om at den skal opphøre."*

For å redusere sårbarhet mest mulig vil det være nødvendig med teknologiske løsninger i formen "to-faktor-autentisering", herunder må det etableres betryggende forvaltningssystemer. Grundig risikovurdering av de systemer som etableres er nødvendig, men som sagt gjenstår mye arbeid før systemene kan være på plass.

Med vennlig hilsen



Halfdan Aass  
Fagdirektør



Martin Stolzenbach Olsen  
spesialrådgiver

